

Samferdselsdepartementet
P boks 8010 Dep
0030 Oslo

Lysaker 12. april 2010

Høringsuttalelse: implementering av datalagringsdirektivet

Innledning

Norges televisjon AS (NTV) har ansvar for etablering og drift av det digitale bakkenettet for TV i Norge. Slik forslaget til innføring av datalagringsdirektiv er fremlagt i høringsnotatet, er tilsynelatende ikke distribusjon av TV signaler (kringkasting) med tilhørende datastrømmer eller abonnementsdata, tenkt å være omfattet av direktivet. Både av overordnede hensyn og med henblikk på den åpning de foreslåtte lovendringer synes å gi når det gjelder utvidelse av hvilke type virksomheter som kan bli omfattet av et fremtidig pålegg om datalagring, finner vi likevel grunn til å gi departementet våre synspunkt og anmodninger.

Vi mener det er grunn for å være særlig oppmerksom på at elektronisk kommunikasjon skjer på stadig nye måter og gjennom stadig nye kanaler og kombinasjoner av kanaler. Dette skaper usikkerhet om hvor vidtrekkende et pålegg om lagring av data knyttet til ulike former for digital kommunikasjon kan komme til å bli i fremtiden, og i hvilke grad dette kan strekkes til å omfatte flere områder enn de vi "naturlig" definerer inn under telefoni- og internettjenester i dag.

Vi mener myndighetene påtar seg et stort ansvar ved å pålegge en rekke aktører å lagre data som vedrører enkeltpersoner, bedrifter og deres ansatte, mv. og vil understreke behovet for å sikre en betryggende ivaretagelse av et slikt ansvar. Videre er vi bekymret for myndighetenes adgang til å utvide omfanget av datalagring til nye områder og derved nye aktører, og til å strekke definisjonen av hvilke typer tjenestetilbydere som skal kunne pålegges å lagre data, slik forslaget til endret lovtekst nå foreligger.

Oppsummering av hovedpunktene:

- Definisjonen av ulike typer elektronisk kommunikasjon hvor spor skal lagres, er satt til fem ulike grupper (telefoni, mobiltelefoni, etc.) Definisjonen er ikke tilstrekkelig. Underkategorier og nye måter å kommunisere på i fremtiden er forhold som ikke er berørt. En tydeligere definisjon av hvilke typer menneskelig aktivitet og samhandling, herunder kommunikasjon, som skal inngå, må på plass.
- Forslaget til endret lovtekst Ekomloven § 2-8 nytt fjerde ledd, åpner for at myndighetene kan pålegge andre typer tjenesteleverandører/operatører/netteier eller tilsvarende den samme forpliktelsen til å lagre data. Definisjonen av hvilke typer aktører som omfattes av forpliktelsen til å lagre data, ser etter vårt skjønn ut til å være svært tøyelig og vidtrekkende. En langt tydeligere avgrensning av hvilke type aktører / tjenestetilbydere som skal kunne pålegges å lagre data i tråd med en endret e-kom lovgivning, må på plass.
- En innføring av datalagringsdirektivet vil være en svært krevende prosess, hvor myndighetene må bære ansvaret for å kontrollere at databaseetableringen rundt om i ulike bedrifter, skjer i tråd med nødvendige forskrifter og følges opp av tilsynsmyndigheter som har tilstrekkelig ressurser og kompetanse.

- Tilgangen til databasene må reguleres og kontrolleres.
- Lagringstidens omfang: Utgangspunktet må være at lagringstiden ikke strekker seg ut over det strengt nødvendige.

Omfanget av datalagring: Definisjoner og avgrensninger

Departementets forslag til definisjon av omfang (ref forslaget til § 2-8 nytt annet ledd) innebærer at data som fremkommer ved bruk av følgende typer digital kommunikasjon/informasjonsinnhenting, skal omfattes; fasttelefoni, mobiltelefoni, internettelefoni, internettaksess og e-post (ref s.55 i departementets redegjørelse). Allerede i dag er bruken av andre kommunikasjonstjenester (for eksempel chat), som kan betraktes som en type kommunikasjonstjeneste, utbredt. Andre og nye løsninger vil antakelig bli etablert i årene som kommer. Det er vanskelig å se hvor grensene for lovens omfang går når det gjelder tjenester som skal omfattes av datalagringsdirektivet, og vi mener en tydeligere avgrensning med hensyn til formål og type tjenester, må gjøres.

Forslaget til § 2-8 (nytt) fjerde ledd åpner for at myndighetene helt eller delvis kan pålegge andre aktører/operatører plikt til å lagre data – utover de fem nevnte typer tjenester/operatører - dersom dette må til for å oppnå formålet med bestemmelsen. Dette gir grunn til å stille spørsmål ved om operatører som for eksempel selger film eller TV-program for nedlasting over internett eller andre aksesser, kan pålegges å lagre abonnementsdata mv. etter § 2-8.

En uinnskrenket rett for Myndighetene til å pålegge lagring i medhold av en slik bestemmelse som fremgår av forslaget til nytt fjerde ledd, vil raskt kunne medføre at aktører som leverer tjenester som ikke umiddelbart inngår i de fem hovedkategoriene, likevel kan pålegges å lagre abonnements- og eventuelle trafikkdata etter samme regler som de opplagte fem typer aktører. Det synes ut fra utformingen av forslaget til tekst, som om utvidelsen av omfang er grenseløs.

Dette handler både om privatpersoner, ansattes og bedrifters rett til og behov for konfidensialitet. På den annen side handler det også om at opprettelse av databaser og lagring av data innebærer både kostnader og ansvar for de bedrifter som pålegges dette. Begge forhold taler for fastsettelse av klare grenser ved en innføring av datalagringsdirektivet.

Overordnede hensyn og eventuell implementering

Forslaget til endring av e-komloven gir myndighetene et potensielt kraftig verktøy for å til enhver tid å holde svært god oversikt over alminnelige menneskers samtaler og bruk av internett. I forhold til dagens situasjon vil det dersom datalagringsdirektivet innføres, etableres en lang rekke nye databaser med kommunikasjons- og trafikkdata som loggfører trafikk mellom personer, aktører, juridiske personer, etc. inntil to år tilbake i tid.

Den overordnede bekymring handler både om tilgang til slike databaser og selvsagt om muligheten for misbruk av data. En implementering av datalagringsdirektivet vil være en svært krevende prosess. Høringsnotatet inneholder lite konkret informasjon omkring hvordan direktivet er tenkt implementert. Hvilke retningslinjer for etablering av databaser som fastsettes, hvordan de følges opp og hvordan etablering og drift av databasene følges opp fra myndighetenes side, vil være helt avgjørende for den generelle trygghet omkring retten til skjerming av det private og retten til konfidensialitet for det som berører jobberelatert virksomhet. Det vil være av svært stor viktighet for tilliten til myndighetene som lovgivere, tilsynsmyndighet og politimyndigheten, at etablering og håndtering av databasene får den nødvendige oppmerksomhet og underlegges regelverk og kontroll. Vi mener det er positivt at det ikke foreslås opprettet en sentral database, av flere årsaker, samtidig som en desentralisert og operatørbasert databaseetablering stiller desto større krav til myndighetenes ressursbruk og kompetanse både ved innføring av lovendringene og i oppfølgingen. Følgende hensyn bør ivaretas ved en eventuell innføring av direktivet:

- Klare og tydelige retningslinjer og krav må knyttes til pålegget om oppretting av databasene. Bedriftene må kunne støtte seg til klare regler for etablering og oppfølging.
- En tilsynsfunksjon med kapasitet og kompetanse til å kontrollere og følge opp de mange ulike operatørene som vil få et ansvar for slik lagring, må etableres.
- Kostnadene ved etablering er ikke nevnt. En tilskuddsordning bør vurderes ettersom databasen utelukkende skal brukes av politimyndigheten. Bedriftene vil naturlig ha kostnader knyttet til slik etablering og oppfølging.
- Klare direktiv for tilgang til databasen med strenge begrensninger, må være en forutsetning.
- Retningslinjene både hos Politi og domstoler for tilgang til og bruk av de mange databasene må etableres og følges opp.
- Et klageorgan for privatpersoner og bedrifter må finnes.

Lagringstiden

Lagring av omfattende data knyttet til personer og deres sosiale og jobberelaterte bevegelser, innebærer en stor belastning. Opplevelsen av risiko for at uvedkommende får tilgang til elektroniske spor knyttet til det private og/eller det profesjonelle liv, øker. Utgangspunktet for lagringstid må være at den ikke strekker seg ut over det strengt nødvendige.

Vi ser behovet for lagring av trafikkdata ut fra de formål som er beskrevet i høringsnotatet. Vi anmoder likevel departementet om å ta hensyn til de merknader og anmodninger som fremkommer ovenfor.

Med hilsen
Norges televisjon AS

Anne Karin Augland
Kommunikasjonsdirektør